

20.05.2022

Językoznawstwo

Przepraszam, ma Pan może długopis? Prośba we współczesnej polszczyźnie. Cz. 2 Jak proszą osoby star(sz)e i młod(sz)e

Autor/Redaktor: Agnieszka Katarzyna Rosińska-Mamej

Wydawnictwo:: Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach

ISBN: 978-83-7133-953-0

Książka stanowi uzupełnienie wydanej w 2019 roku publikacji *Przepraszam, ma pan może długopis? Prośba we współczesnej polszczyźnie. Cz. 1 Prośba jako makroakt mowy*. Obie części książki dotyczą prośby, która postrzegana jest w nich jako gatunek mowy realizowany w praktyce komunikacyjnej współczesnych Polaków w postaci – mniej lub bardziej rozbudowanych – makroaktów mowy. Monografia z 2019 r. zawiera szczegółową charakterystykę (semantyczną, formalnojęzykową i pragmatyczną) mikroaktów mowy używanych w obrębie makroaktów prośb, między innymi uzasadnień prośby, przeproszeń, aktów skupiających uwagę na komunikacie czy pytań o możliwość spełnienia prośby.

Głównym celem drugiej części monografii jest udzielenie odpowiedzi na pytanie, czy wiek nadawcy wpływa na sposób formułowania prośby (na kształt makroaktu prośby). Szczegółowe cele badawcze wskazane przez autorkę to przede wszystkim ustalenie, czy makroakty prośb tworzone przez seniorów, czyli osoby, które wkroczyły w okres „późnej dorosłości”, różnią się od makroaktów prośb stosowanych przez młodzież (adolescentów), na czym polegają ewentualne różnice, czy makroakty tworzone przez te dwa – w pewnym sensie – „skrajne” pokolenia mają specyficzne cechy, jakie czynniki mogą decydować o wykształceniu się tych specyficznych właściwości. Aby zrealizować wyznaczone cele, autorka przeprowadza analizę porównawczą makroaktów prośb sformułowanych przez wymienione pokolenia. Prośby te zestawia również z ogólnym modelem makroaktu prośby (opisanym w 1 części monografii) oraz z makroaktami ilustrującymi mowę pokolenia średniego (osób w średnim wieku), którego język traktuje się jako normę, język standardowy.

Według autorki „wiek” to złożona kategoria biologiczno-społeczno-kulturowa. To powoduje, że opis wniosków płynących z przeprowadzonych analiz językowych autorka poprzedza refleksjami na temat usytuowania seniorów i adolescentów w hierarchii społecznej, obrazu społecznego, kulturowego i językowego obu pokoleń, postaw społecznych wobec tych grup wiekowych, a także relacji

międzygeneracyjnych. Rozdziały poświęcone prośbom ilustrującym mowę pokolenia seniorów i pokolenia młodzieży zawierają również krótką charakterystykę tych dwóch etapów ontogenezy (wymiar biologiczny, poznawczy, psychospołeczny) oraz informacje na temat cech mowy osób starszych i adolescentów.

Publikacja zainteresuje osoby zajmujące się pragmatycznymi aspektami komunikacji, grzecznością językową, stylistyką, biolektami, w tym gerontolektem i młodomową. Skierowana jest między innymi do językoznawców, logopedów, nauczycieli polonistów, a także studentów kierunków humanistycznych i społecznych czy opiekunów osób starszych. Przedstawione w niej wnioski mogą być wykorzystane również w kształceniu interdyscyplinarnym i w badaniach międzykulturowych.

Strony: 356

Do pobrania:

- [Prośba_we_współczesnej_polszczyźnie_cz._2_strony-3-47-8.pdf](#)

Linki:

- <https://wydawnictwo.ujk.edu.pl/publikacje/novosci-wydawnicze/novosci-filologia-polska/>

Słowa kluczowe: prośba, młodzież, akty mowy, seniorzy, młodomowa, gerantomowa, pokolenie

Opublikował: Magdalena Płusa